

UKM 04/16 Reformator i dag – i Luthers fotspor

Alltid en del av en reformasjon

I 2017 er det 500 år siden Martin Luther lanserte sine 95 teser, som ble begynnelsen på reformasjonen. Tesene var korte formuleringer som kritiserte kirkens praksiser om blant annet avlatshandelen og veien til frelse. (se også UKM 07/16)

Kirken er stadig i endring, alltid en del av en fortsatt reformasjon. Teologen Karl Barth brukte de latinske ordene "ecclesia semper reformanda est", som kan oversettes med at kirken alltid er en del av en reformasjon (se ordforklaring). Reformasjonen satte startskuddet for vår lutherske kirke, men kirkens reformasjon er ikke noe som bare hører fortiden til, men som vi også kontinuerlig må arbeide med.

"Nåde ikke til salgs" er tema for reformasjonsmarkeringen i 2017. Undertemaene for dette er "frelsen ikke til salgs", "mennesket ikke til salgs" og "skaperverket ikke til salgs". På denne måten ønsker medlemskirkene i LVF å børste støvet av begrepet "nåde" og aktualisere det i dagens virkelighet.

Å være luthersk – hva betyr det?

Ungdommens kirkemøte behandlet i 2009 (sak 04/09) en sak om hva det vil si å være luthersk kirke i dag. Der ble det uttalt:

"(...) Samtidig har vi en luthersk arv. Martin Luther var prest og lærer på 1500-tallet, og satte i gang en stor reformasjon av kirken. Det har ført til at de som fulgte Luthers lære i dag kalles lutherske kirker, slik som Den norske kirke. For Luther var det viktig at evangeliet ble forkynt rett og var grunnlaget for all kristen tro og lære. Sakramentene, som er dåp og nattverd, er også grunnleggende viktige for kirken(...) Et av de viktigste poengene for Martin Luther, var at det er troen (på Jesus) alene som frelser. (...)Ikke noe mennesker gjør kan føre dem nærmere Gud, kun troen som gis som en gave."

Den norske kirke er medlem i flere verdensvide og europeiske økumeniske organisasjoner (se faktaboks). Disse er på hver sin måte kirkefelleskap vår kirke har forpliktet oss til å samarbeide med. Vi har god grunn til å være

Ordforklaringer:

Ordforklaringer:

Det Lutherske

Verdensforbund(LVF):

Globalt fellesskap av lutherske kirker fra alle verdensdeler. Den norske kirke hører med i LVF. Det Lutherske Verdensforbund ble grunnlagt i Lund i Sverige i 1947, fordi lutheranere over hele verden følte et behov for å komme sammen og reflektere, forsones og jobbe sammen med alle de utfordringene verden stod overfor etter andre verdenskrig. LVF har nå 145 medlemskirker i 79 land over hele verden og representerer rundt 72 millioner kristne.

Evangelium: Ordet evangelium kommer fra gresk og betyr "godt budskap". Når vi forkynner evangeliet forkynner vi budskapet om Jesus Kristus.

Den norske kirke som

evangelisk-luthersk kirke: At Den norske kirke er en evangelisk kirke innebærer at utgangspunktet for fellesskapet vårt er å samles rundt evangeliet. At vi er en luthersk kirke innebærer at vi bærer med oss den lutherske arven. Se mer under "Å være luthersk – hva betyr det?"

Økumenikk: Et begrep som dekker både arbeid for økt forståelse og samarbeid mellom forskjellige kristne kirker, og det teologiske studiet av forholdet mellom kirkene.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens kirkemøte 2016

stolte og takknemlige for vår lutherske arv. Den lutherske arven gir oss viktige perspektiver, som vi kan bidra med inn i det økumeniske fellesskapet.

I vår lutherske kirke er det en viktig grunntanke at medlemmene påvirker utviklingen av kirken. Derfor er det avgjørende at alle medlemmer må komme til orde, bli hørt, og få tidlig opplæring til å la seg involvere og delta i beslutninger som har betydning for kirken.

Ungdommens kirkemøte som en viktig stemme

I sin søken etter en nådig Gud oppdaget Martin Luther en betydning i bibelske tekster som var glemt. På bakgrunn av dette stilte han kritiske spørsmål til de som hadde makten. Kanskje er det de unges blikk som må gjøre nyoppdagelser i dag? Det betyr ikke at kirken skal gjøres til noe annet enn det den er, evangeliet skal fortsatt være kjernen og sentrum. Men evangeliet må samtidig nytolkes og få virke i en ny tid med den kraften det bærer i seg. Der har unge mennesker gode forutsetninger for å våge å tenke hva det skal være.

Fra den lutherske arven bærer vi med oss myndiggjøring av folket – gjennom språk og demokratisering. Reformasjonen tydeliggjorde den rett og plikt mennesker har til å uttale seg om tro. Dette innebar blant annet en hverdagsliggjøring av tro i hjemmene og myndiggjøring av enhver troende. Dette gjorde den reformatoriske bevegelsen mulig. Unge mennesker i dag har også ansvar for å uttrykke seg om tro, og tolke evangeliet i vår tid. UKM fatter beslutninger som bidrar til at ungdommenes perspektiver påvirker liturgi, språk og arbeidsform. I mange tilfeller har UKM vist seg å være en svært betydelig stemme inn i dette arbeidet.

Reformator i dag – hva betyr det?

Reformasjonsmarkeringen i 2017 gir oss god anledning til å se på historien, hjelpe oss til å forstå hvor vi er i dag. Den kan også være en inspirasjon til å reflektere over hva slags kirke vi ønsker å være. Kirken er både tradisjonsbærer og tradisjonsfornyere. Som kirke bærer vi med oss flere tusen år gamle tradisjoner. Kirken har en viktig oppgave i å motta og videreformidle denne tradisjonen. Samtidig er kirken med på å forme og fornye tradisjonene vi bærer med oss slik at de holdes levende.

Det er mange måter å tenke seg at unge mennesker kan være reformatorer i dag. Det kan for eksempel dreie seg om:

Ordforklaringer:

Ordforklaringer:
Reformasjon: Å reformere betyr å forme på nytt, fornye, omdanne. Martin Luther satte i gang startskuddet for reformasjonen i 1517, da han spikret sine 95 teser opp på Slottskirken i Wittenberg.

Diakoni: Diakoni betyr "tjeneste". I Den norske kirkes plan for diakoni fra 2007 defineres diakoni slik: "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Det er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet".

Global Young Reformers Network

Det Lutherske Verdensforbund har i anledning reformasjonsmarkeringen satt i gang et prosjekt av og med unge mennesker i lutherske kirker over hele verden. Global Young Reformers Network er et nettverk av unge reformatorer, som ønsker å myndiggjøre unge mennesker, slik at de kan være med på å forme fremtidens kirke. Mottoet for Global Young Reformers Network for reformasjonsmarkeringen er "freed by Gods love to change the world". UKM kan bidra med å gi innspill til dette arbeidet og frem mot LVFs generalforsamling i Namibia i 2017.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens kirkemøte 2016

Språk:

"Vi kan ikke benekte at selv om evangeliet har kommet bare ved Den Hellige Ånd og kommer slik hver dag, så kommer det likevel til oss og ved hjelp av språkene, og det er også ved hjelp av språkene at det utbres. Derfor må det også holdes oppe ved hjelp av dem" - Martin Luther

En kirke må alltid lete etter det språket som gjør at mennesker forstår hva evangeliet betyr, og hva nåden innebærer. Dette var Martin Luther selv svært opptatt av. Han oversatte Bibelen fra grunnspråkene gresk og hebraisk til tysk, slik at folk selv kunne lese Guds ord. Før reformasjonen foregikk all liturgi på latin. Etter hvert begynte kirken også å holde gudstjenester på morsmålet, slik at flere kunne få en bedre forståelse av gudstjenestefeiringen. Også i dag må vi være på jakt etter å snakke et språk som er forståelig og tjenlig for evangeliet. Språket i samfunnet er levende og dynamisk, og det må også kirkens språk være.

Nye møteplasser:

"Du skal vite at det å tjene Gud ikke betyr noe annet enn å tjene din neste og i kjærlighet gjøre vel mot ham om det så gjelder barn, hustru, tjener, fiende, venn, uten forskjell hvem han enn er som trenger deg til legeme og sjel, og hvis du enn kan hjelpe legemlig og åndelig. Dette kalles gudstjeneste og gode gjerninger" - Martin Luther

Det å være kirke handler om fellesskap. Et viktig spørsmål er hvordan man ønsker at dette fellesskapet får sin form. Reformasjonen satte i gang en bevegelse som blant annet innebar at husfolk skulle ha andakter, at man skulle be for maten i hjemmene, salmesang på morsmålet m.m. Luther laget den lille katekismen for å hjelpe hjemmene med dette.

Det å være kirke handler om å møtes rundt Ordet og sakramentene. I mange år har gudstjenesten vært det sentrale samlingspunktet. I dagens kirke er det enda flere møteplasser, i barne- og ungdomsarbeidet, trosopplæringen og møteplasser for voksne. Likevel er det alltid nyttig å diskutere om det finnes flere fellesskapsarenaer som kan være betydelige i fremtidens kirke.

Diakoni:

"Det finnes ikke noen større gudstjeneste enn den kristne kjærlighet som hjelper og tjener de nødlidende" - Martin Luther

Diakonien er en vesentlig oppgave i kirken. Diakoni handler om at kirken kontinuerlig må være på leting etter å avdekke og å lindre nød og fortvilelse. Det kan for eksempel handle om ensomhet, grupper som faller utenfor eller flykninger. Dette handler om at mennesker og skaperverket ikke er til salgs. Vi som kirke må avdekke hvor uretten skjer og vise handlekraft i møte med dette. Som kirke er vi alltid kalt til å fremme rettferdighet.

Politikk:

"Hvis en fyrste har urett, plikter folket hans likevel å følge ham? Svar: Nei. For ingen bør handle mot retten, men en må lyde Gud, som vil at retten skal råde, mer enn mennesker." - Martin Luther

Kirken har til alle tider vært en etisk og politisk aktør, helt fra da Jesus kastet ut selgerne fra tempelet (Matt 21,12-13). Kirken må og skal alltid være en politisk aktør. Ikke partipolitisk, men offensiv på

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens kirkemøte 2016

politiske og etiske spørsmål, forkynnende og utfordrende. Kirken må alltid våge å tale tydelig der hvor kirkens budskap er tydelig. Dette handler ofte om spørsmål knyttet til menneskeverd, fremtidshåp og rettferdighet. Spørsmålet for kirken i dag blir hvilke aktuelle problemstillinger knyttet til disse emnene vi må tale tydelig i.

Utfordringsspørsmål

- På hvilke måter kan unge mennesker være reformatorer i kirken i dag? Hvordan kan kirken legge til rette for at man har mulighet til å påvirke?
- Hvordan kan vår lutherske identitet bidra til at kirken blir stadig reformert?
- Hva er de aktuelle spørsmålene for kirken vår i dag? På hvilke områder trenger kirken fornyelse innenfor språk og møteplasser?
- Hva kan Martin Luthers tanker om tro i hverdagen bety for ungdommer i dag?
- Hvor mener UKM at den diakonale satsingen bør finne sted i årene fremover?
- På hvilke politiske områder mener UKM at kirken bør tale klart og tydelig?